

ชื่อเรื่อง	หลวงพระบางเมืองมรดกโลก : พื้นที่พิธีกรรมและการต่อรองเชิงอัตลักษณ์ ในกระแสโลกาภิวัตน์
ผู้วิจัย	นายศุภชัย สิงห์ชะบาศย์
กรรมการควบคุม	อาจารย์ ดร.ชยันต์ วรรณะภูติ Prof. Dr.Charles F. Keyes, รองศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม และ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์
ปริญญา	ปร.ด. สาขาวิชา ไทศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2551

บทคัดย่อ

หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกท้องถิ่น ที่ได้รับการสถาปนาให้เป็นเมืองมรดกของชาติ เมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม และเมืองท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในระดับโลก ทำให้หลวงพระบาง ตกอยู่ในบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางสังคม พื้นที่พิธีกรรม และการต่อรองเชิงอัตลักษณ์ของคนหลวงพระบาง

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษา 3 ประการ คือ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ของคนหลวงพระบางผ่านความสัมพันธ์ด้านการใช้พื้นที่ที่สืบทอดมาจากบรรพชน 2) ศึกษาบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของคนหลวงพระบางในปัจจุบัน และ 3) ศึกษาการต่อรองเชิงอัตลักษณ์ของคนหลวงพระบางภายในบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ เน้นการศึกษาในพื้นที่พิธีกรรมบุญปีใหม่ พ.ศ.2549 การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงมานุษยวิทยาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำงานสนามที่เมืองหลวงพระบาง สปป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่าเมืองหลวงพระบางเป็นพื้นที่ทางกายภาพที่มีลักษณะเฉพาะตัว รองรับพื้นที่ทางสังคม และพื้นที่พิธีกรรมของผู้คนหลายกลุ่มชาติพันธุ์สืบเนื่องมาตั้งแต่บรรพกาล ในอดีตหลวงพระบางเคยเป็นราชธานีแห่งราชอาณาจักรลาว ปัจจุบันเป็นเมืองหลักของแขวงหลวงพระบาง เป็นเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมของ UNESCO และเป็นเมืองท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก เมืองหลวงพระบางมีพัฒนาการ 3 ช่วงเวลาสำคัญ คือสมัยราชอาณาจักร ปกครองด้วยระบบกษัตริย์ สมัยสังคมนิยมระยะแรก ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมอย่างเข้มงวดกดขี่ และสมัยจินตนาการใหม่ ซึ่งรัฐชาติลาวได้สร้างความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลก

ภายใต้บริบทใหม่ ราชอาณาจักรลาวกำหนดและสร้างให้หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม ควบคู่กับเมืองท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในระดับโลก หลวงพระบางจึงตกอยู่ใน ‘จินตนาการ’ และ ‘ปฏิบัติการ’ ของ 3 อำนาจหลัก คือ ราชอาณาจักรลาว สำนักงานมรดกโลก และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบริโภคนิยม เจริญไปจากไตรภาคีแห่งอำนาจข้างต้น ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ สังคม และพิธีกรรม นำไปสู่การรื้อฟื้นและประดิษฐ์สร้างประเพณีพิธีกรรม การทำให้พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์กลายเป็นพื้นที่สามัญ การต่อรองเชิงอัตลักษณ์ และการสร้างพื้นที่เพื่อคืนดีกันทางสังคมในรูปแบบต่างๆ จนกลายเป็นบรรทัดฐานใหม่ และประดิษฐ์สร้างความทรงจำใหม่ทางสังคมให้กับคนหลวงพระบางในปัจจุบัน

โดยสรุป วิธีการวิจัยและผลการวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์สำคัญต่อ 1) วงวิชาการด้านไทศึกษาและวัฒนธรรมศาสตร์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและทำความเข้าใจเมืองมรดกวัฒนธรรมอื่นๆ ในประเทศไทยและต่างประเทศ 2) รัฐบาล สปป.ลาว และ UNESCO ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ ‘ผู้คน’ และเมืองหลวงพระบางในบริบทโลกาภิวัตน์ และ 3) ประชาชนทั่วไปได้มีมุมมองใหม่ในการทำความเข้าใจ ‘หลวงพระบาง’ และเมืองมรดกโลกอื่นๆ ที่ดำรงอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์เช่นเดียวกัน

TITLE Luang Prabang, the World Cultural Heritage : Ritual Space and
Negotiating Identity in the Process of Globalization

AUTHOR Mr.Supachai Singyabuth

ADVISORS Dr. Chayan Vaddhanaphuti, Prof. Dr. Charles F. Keyes,
Assoc.Prof.Srisakra Walliphodom and
Assoc.Prof.Dr.Attachak Sattayanurak

DEGREE Ph.D. **MAJOR** Tai Studies

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2008

ABSTRACT

Luang Prabang is a local cultural heritage town which is established to be a cultural heritage town of Nation State, world cultural heritage town of UNESCO and international cultural tourism town. Luang Prabang is in the context of globalization and influence to change of social space, ritual space and negotiating identity of Luang Prabang people.

This study has three objectives that can be grouped as follows. Firstly, to study "identity" of the people of Luang Prabang as seen through of spatial practices of their city and suburbs. Secondly, to study the influences of globalization on ritual and tradition in Luang Prabang space. Finally, to study "negotiating of identity" of the people of Luang Prabang in the process of globalization with an emphasis on the "Boon Pee Mai" (New year ceremony) of 2006. This research used the anthropology research method in collecting field data.

The research found that Luang Prabang is a unique physical space within which has been contained the social spaces and ritual spaces of various groups of people since prehistoric times. In the past, Luang Prabang was a capital city of Lao kingdom; nowadays it is main town of Luang Prabang province of Lao PDR, a world cultural heritage town of UNESCO and also one of the world's most notable international tourism cities. Luang Prabang's history can be divided into three periods. The first and longest was the period of the monarchy. The second, the beginning of the Socialist was the time when there was a strict adherence to the socialist ideology. The third, the period of the 'New Imagination Policy' was the time which the government reversed the isolationist policy and sought to integrate the economy with world capitalism. In this third period the

government of Lao PDR successfully nominated Luang Prabang as a world cultural heritage town and sought to develop it as a cultural tourism destination.

So Luang Prabang has been 'imagined' and 'practiced' by three powers: the Lao nation state, the World Cultural Heritage authorities of UNESCO and tourism industry entrepreneurs consuming the past. The influence of this social change is the creation of a new social space, resulting in the contestation of space, re-inventing of tradition, changing sacred to profane space, negotiating of identities and creation of new ritual space for social reconciliation which has become new norm and 'new social memory' of the people of Luang Prabang.

In conclusion, the potential academic benefit of this research is that Thai and international academic associations can use the results and the process as a model to study in many other cultural heritage sites and Government of Lao PDR and UNESCO can use findings of this dissertation as information for policy planning on 'Luang Prabang' in the process of globalization and people around the world who are interested will get new perspective to understand 'Luang Prabang' and other World Cultural Heritage towns in the process of globalization.

